

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΕΝΔΟΞΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΦΑΝΟΥΣ

ΜΕ 12 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Ἐκδίδεται δαπάνῃ

Δ. Σ. ΜΟΥΣΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ "ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ",

Χοηδρική πώλησις, ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 8. Δ. Μούσην

[1925]

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
199

Ρ. 239 N° 13

X 864

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΦΑΝΟΥΣ
ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΡΟΔΩ

Τῇ 27 Αυγούστου εορτάζεται τὴν μνήμην καὶ τὴν Εὐ-
ρεσιν τῆς Εἰκότος τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος
Φανουρίου τοῦ Νεοφάνου, γνωσθέντος εἰς τὴν νῆσον Ρό-
δου, ἐν ἔτει 1500 περίπου ἀπὸ Χριστοῦ.

Ἐσπέρας μετὰ τὸ Προοιμιακόν, σιχολογοῦμεν τὸ «Μα-
κάριος ἀνὴρ», τὸ α΄ ἀτίθωνον. Εἰς δὲ τὸ «Κύριε, ἐκέ-
κραξω ἰστώμεν σίχους σι'· καὶ ψάλλομεν σιχηρὰ προ-
σόμοια.

Ἦχος δ΄. Ἐδωκας σημεῖωσιν.

Στυλὸν εὐσεβείας τε, καὶ στρατιώτην ἀήτητον,
οἱ πιστοὶ σε γινώσκωμεν, Φανούριε ἑνδόξε, ὡς νέον
φάνέντα, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἦν κατυγάεις ὡς ἀστὴρ,
καὶ τὰ τοῦ κόσμου φωτίζεις πέρατα, δι' ὃ Χριστὸς, ὁ
Κύριος, ὃ ἐν ὑψίστοις καθήμενος, τοῖς πιστοῖς σε ἐ-
δήλωσε, τὸν πρὸ πάλαι κρυπτόμενον.

Ἦστος τῆς ἐφέσεως, ὅλα περιθιάσας τὸ ἔσχατον,

ὄρεκτῶν παναοίδιμε, φωτὸς ἀξιούμενος, ὧ φωτίζεις πάντας, τοὺς σὲ εὐφημοῦντας, καὶ φανεροῖς τὰ ἐν κρυπτῷ, ὡς ἐνεστῶτα, Μάρτυς Φανούριε, δι' ὃ, σοῦ τὸ σεβάσιμον, περικυκλοῦμεν εἰκόνισμα, ἐν αὐτῷ κατοπεύοντες, τὰ φρικτὰ σου μαρτύρια.

Εὐρέσει Εἰκόνος σου, καὶ στυ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου σου, ἡ Θεόσωτος Πόλις σου, ἡ Ρόδος εὐφραίνεται, ρύστην σε πλουτοῦσα, καὶ πρόμαχον μέγαν, καὶ τῶν θαυμάτων τὴν πληθύν, ἃ διανέμεις τοῖς προσιοῦσί σοι, δοξάζει ἐκτελοῦσά σου, τὴν σεβασμίαν πανήγυριν, Ἄθλοφόρε Φανούριε, πρεσβευτὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα. Ἦχος πλάγιος β'.

Ἐἷνα καὶ παράδοξα θαύματα, ὁ Κύριος ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ἐκάστοτε, μεθ' ὧν καὶ ἐν ὑστέροις καιροῖς, τὸν θαυμαστὸν ἐν Μάρτυσι Φανούριον ἄλλον ἥλιον ἀνέδειξε τοῖς θαύμασι λάμποντα πρὸς ὃν καὶ ἡμεῖς τὸν ὕμνον προσφέρομεν λέγοντες· χαίροις ὁ νεοφανῆς ἀστὴρ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ Μαρτύρων ἀγλαΐσμα, χαίροις ὁ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσας στερρῶς, ἐν γῆ δὲ πλείστοις ἔτεσι κρυπτόμενος, διὰ τῆς εὐρέσεως εἰκόνος τῆς σῆς, ἐν κόσμῳ πεφανέρωσαι παρὰ τοῦ Ἄθλοθέου Χριστοῦ χαίροις Ρωδίων τὸ ἐγκαλλώπισμα, καὶ τῶν πιστῶν πρεσβευτὰ ἐτοιμότητε, αὐτῷ μὴ παύση πρεσβεύων ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων τὴν σεβασμίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον. Τίς μὴ μακαρίσει σε

Εἷσοδος. Τὸ φῶς ἰλαρόν. Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Προφητείας Ἡσαίου τὸ Ἀνάγνωσμα.

«Τάδε λέγει Κύριος· πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν· τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα ἐν αὐτοῖς; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς, τίς ἀκουστὰ ποιήσει ὑμῖν; ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν, καὶ δικαιωθήτωσαν, καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ· γίνεσθῃ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς ὃν ἐξελεξάμην· ἵνα γνῶτε, ἀλλ' πιστεύσητε καὶ συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἔαπροσθὲν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται. Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός καὶ οὐκ ἔστι πάρος ἐμοῦ ὁ σῶζων. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα ὠνειδίσα, καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν Θεός ἀλλότριος· ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός· ἐτι ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος· ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ λυτρούμενος ὑμᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰσραὴλ.»

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιον ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀφῆται αὐτῶν βάσανος. Ἐδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνᾶναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἐξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ· καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης· καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθήσονται· ὅτι ὁ Θεός ἐπέειρασεν αὐτούς, καὶ εὔρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χαίματι· ἠμῶν ἐδοκίμασεν αὐτοὺς καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς· καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινόμενοι ἐθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βα-

σπλεύσει Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας· οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτὸν συνήνσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Λιτὴν Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Νικηφόρου τοῦ Χίου.

Ἐπεφάνη σήμερον, ἡ χάρις τῶν θαυμάτων σου, Φανούριε πανθαύμαστε Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ εὑρέσει τοῦ πανσέπτου Ναοῦ σου, καὶ τῆς θείας εἰκόνης σου, αἰχμαλώτους λυτροῦσα, νόστου φυγαδεύουσα, καὶ πάντων τῶν προσιόντων σοι πιστῶς, τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα πληροῦσα, δι' ἃ καὶ ἡμῖν τρις μετὰ πόθου τὴν μνήμην τελοῦσί σου, τὴν λύσιν τῶν δεινῶν αἰτησαι παρὰ Θεοῦ, καὶ πταισμάτων τὴν συγχώρησιν, ταῖς πρὸς αὐτὸν εὐπροσδέκτοις ἱεσσίαις σου.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'. Νικηφόρου.

Σήμερον ἡ ἀγιοφθογγος ρῆσις τοῦ Δαβὶδ, ἐπὶ σοὶ πέρας εἴληφε, Φανούριε πολυάθλε, ἡ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον φάσκουσα, ἔσται δίκαιος· εἰ γὰρ καὶ ἀμνημονηθέντων σου τῷ χρόνῳ, τοῦ πανσέπτου ὀνόματος, καὶ τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων τοῦ κλέους, ἐν οὐρανῷ μέντοι μνημονευομένων, καὶ ἐν γῆ ἤδη ἐν τῇ εὑρέσει τῆς θείας εἰκόνης σου, τὴν ἐνδοξον αὐτῶν μνήμην μετ' ἐγκωμίων ἀγομεν, δεόμεθά σου ταίνυν θερμῶς, ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς Χριστόν, μνημόνευε ἡμῶν τῶν εὐφημούντων σε, ρυόμενος κινδύνων τε καὶ θλίψεων, ταῖς πρὸς αὐτὸν ἱεσσίαις σου.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον. Μακαρίζομέν σε. Εἰς τὸν Στίχον Στιχηρὰ προσόμοια. Ἦχος δα. Ὁς γενναῖον ἐν Μάρτυρι.

Ὅσπερ ρόδον πανεύσμον, ἡ ἐν δόξῃ ἐκλάμπουσα, Ρόδος ἡ περίφημος, εὐραμένη σε χαίρει, ὀμμαῖς τῶν θαυμάτων σου, πληθείσα Φανούριε, καὶ δοξάζει σε πιστῶς, καὶ προστρέχει τῇ σκέπῃ σου τῆς εἰκόνης σου εὐσεβῶς προσκυνούτα χαρακτήρα καὶ θαυμάτων τὰ σημεῖα, ἃ σοι Θεὸς ἐδώρησατο.

Θαυμασιὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις

Ἐξεπλάγησαν ἅπαντες, τὰ ἐξαιφνης βλεπόμενα, τῆς σεπτῆς εἰκόνης σου πάθη, ἐνδόξε, τὰ πλείστοις χρόνοις ἀγνώριστα, ὧ θεῖε Φανούριε, καὶ Ναὸν περιχαλλῆ, διὰ τοῦτο ἀνήγειραν, καὶ ἠυτρέπισαν, ὑμνωδίας ἐνθέους εὐφημοῦντες, τὸν δοξάσαντά σε Μάρτυς, θαυμάτων πλήθει καὶ χάρισι.

Τοῖς Ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ.

Τούτου βίος ἀγνώριστος, τοῖς ἀνθρώποις διέμενε, μόνῳ γινωσκόμενος, τῷ Θεῷ ἡμῶν, τὸ δὲ αὐτοῦ ἐξείκονισμα, δεδήλωκεν ἄριστα, οἷς ἦν πρὸς τὸν Θεόν, νικητῆς φανερούμενος, τοῦ ἀλάστορος, καὶ σεπτὸς Ἀθλοφόρος ὃν ὑμνοῦμεν, καὶ γεραίρομεν ἐκ πόθου, ὡς Ἀθλητὴν γενναϊότατον.

Δόξα. Ἦχος πλ. δ'.

Ἄστρον φαινότατον. ἐπέλαμψε τοῖς πέρασι σήμερον, καὶ τῶν πιστῶν τὰς καρδίας ἐσώτισε· τὸν γὰρ ἐν Ρόδῳ κρυπτόμενον θεῖον Ναόν, ὁ Κύριος ἐφανέρωσεν, οἰκιστὴν ἔμυστα τὸν μέγαν ἐν Μάρτυσι Φανούριον.

ριον, τὸν ἐνδόξον στρατιώτην καὶ ἀήττητον, ὃν εὐφημοῦντες ἐν ὕμνοις, ἱκετεύσωμεν, ὅπως προσβέῃ ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν ἐν πίστει τελούντων, τὴν ἀεισέβαστον αὐτοῦ, καὶ θεῖαν πανήγυριν.

Καὶ νῦν. Θεοιοκίον. Δέσποινα πρόδοξαι. Τὸ τροπάριον, ἦχος δ'. Βασιλεῖον διάδημα.

Οὐράνιον ἐφύμνιον, ἐν γῆ τελείται λαμπρῶς, ἐπίγειον πανήγυριν νῦν ἐορτάζει φαιδρῶς, Ἀγγέλων πολίτευμα, ἀνωθεν ὑμνωδίαις, εὐφημοῦσι τοὺς ἄθλους, κάτωθεν Ἐκκλησία, οὐράνιον δόξαν ἦν εὖρες πόντοις καὶ ἄλλοις τοῖς σοῖς, Φανούριε ἐνδόξε.

Θεοιοκίον. Θεοτόκε Παρθένε.

Καὶ ἡ εὐλόγησις τῶν ἄρτων. Καὶ Ἀπόλυσις. Εἰς τὸν Ὁρθρον.

Μετὰ τὴν α'. Σιχολογίαν. Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Τὸν Μέγαν Ἀθλητὴν, εὐφημήσωμεν πάντες, Φανούριον πιστοί, τὸν γενναῖον Ὀπλίτην, καὶ ἐνδόξον Μάρτυρα, τὸν ἐν χρόνοις κρυπτόμενον, ὃν ὁ Κύριος, νῦν ἐφανέρωσε πᾶσιν ἐν τῇ Ρόδῳ τε, καὶ ἐξ αὐτῆς παντὶ κόσμῳ, ὡς θεῖον θησαύρισμα.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοιοκίον.

Ἀῦλων στρατιῶν, ὑπερέχουσα Κόρη, καὶ τάξεις οὐρανῶν ὑπερβαίνουσα μόνη, ἐπάξιον τὴν αἰνεσιν, παρ' αὐτῶν δέχθητι πάναγνε, ἀλλὰ πρέσβευε, τῷ σπῷ Υἱῷ σὺν Ἀγγέλοις, τοῦ ρυθῆναί με, τῆς τῶν παλῶν τυραννίδος, τὸν μόνον κατάκριτον.

Μετὰ τὴν β'. Σιχολογίαν. Κάθισμα. Ἦχος δ'.

Ταχὺ προκατάλαβε.

Ἀθλήσεως καύχημα, Μάρτυς Φανούριε, Χριστὸν ἐνδυσάμενος κατεπολέμησας, ἐχθρὸν τὸν παμπόνηρον, ὅθεν νῦν τὴν εἰκόνα, τὴν σεπτὴν σου εὐρόντες, ἄσματος ἐφημοῦμεν, καὶ τιμῶμέν σε πίστει, πόθῳ σου δεόμεθα, ρῦσαι ἡμᾶς πειρασμῶν.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοιοκίον.

Ἡ μόνη κυήσασα, τὸν Ποιητὴν τοῦ παντός, ἡ μόνη κοσμήσασα τὴν ἀνθρωπότητα τῷ τόκῳ σου, ἄχραντε, ρῦσαί με τῶν παγίδων, τοῦ δολίου βελίαρ, στήσόν με ἐπὶ πέτραν, τῶν Χριστοῦ θελημάτων, αὐτὸν ἐκδυσωπόουσα θερμῶς, ὃν ἐσωμάτωσας.

Τῷ ἀδιῷ Μηνί, 27 Μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος, Φανουρίου τοῦ Νεοφανοῦς.

Φανούριος φῶς πᾶσι πιστοῖς παρέχει,
Κἄν εἰς οὐκίος δ' ἔκειτο τῆς γαίας μέγα,
Ἐνθα σοι σηκὸς Φανουρίσο ζάθεος ἐνι.

Οὗτος ὁ λαμπρὸς Ἀθλητὴς τοῦ Κυρίου καὶ Μάρτυς ἀήττητος, ὁ Θαυμαστός λέγω Φανούριος, πόθεν ἦτο, καὶ με τίνας Βασιλεῖς ἔκαμε τὴν πάλην καὶ τὸν ἀγῶνά του, δὲν ἠμπορέσαμεν ποτὲ νὰ τὸ μάθωμεν· ἐπειδὴ καὶ ὁ βίος αὐτοῦ ἐχάθη ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὰς ἀνωμαλίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα ἐχάθησαν, καὶ ἀδηλα καὶ ἀφανῆ ἐγένοντο. Τοῦτο μόνον ἔχομεν γνωστόν, ὅτι τὸν καιρὸν ὅπου ἐξουσίασαν οἱ Ἀγαρηνοὶ τὴν περίφημον Νῆσον Ρόδον διὰ τὰς ἀμαρ-

τίας μας. εκείνος ὁποῦ ἐγένετο ἐξουσιαστὴς αὐτῆς τῆς Νήσου, ἐβουλήθη νὰ ἀνακτίσῃ τὰ τεῖχια τῆς χώρας, ὁποῦ τὰ εἶχον προτῆτερα οἱ πολέμιοι κατηδαφισμένα. Ἦσαν δὲ εἰς τὸ ἔξω μέρος τοῦ κάστρου, κάποια χαλασμένα ὀσπῆτια, τὰ ὁποῖα ἄδεται λόγος, πῶς νὰ ἦναι αὐτὸ τὸ πρῶτον κάστρον, τὸ ὁποῖον εἶναι πρὸς τὸ Νότιον μέρος τοῦ κάστρου, μακρὰν ὡς ἐν στάδιον ἀπὸ ἐκεῖνα λοιπὸν τὰ χαλάσματα, ἐσύναξεν ὁ Ἀγαρηνὸς τὰς πέτρας διὰ τὴν οἰκοδομήν. Ἐκεῖ σκάπτων καὶ ἀναχώνων τὸν τόπον ἐκεῖνον, εὗρέθη μία ὑψαισιτάτη Ἐκκλησία, πλὴν ἦτον καὶ αὐτὴ εἰς μέρος χαλασμένῃ ἀναχώνων λοιπὸν ἕως τὸ ἔδαφος, εὗρέθησαν καὶ πολλαὶ εἰκόνες, ἀλλὰ διεφθαρμέναι καὶ ἠρακισμέναι, μόνῃ δὲ ἡ τοῦ Ἁγίου Φανουρίου εἰκὼν ἦτον σῶα καὶ γερή, ὡσάν νὰ ἤθελε τὴν ζωγραφίσει τις τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Εὗρεθέντος λοιπὸν τούτου τοῦ πανσέπτου Ναοῦ, μετὰ τὰς ἱεράς ἐκεῖνας εἰκόνας, ἔρχεται ὁ Πανισώτατος Ἀρχιερεὺς τοῦ τόπου, Νεῖλος ὀνόματι, ἄνθρωπος ἀγιώτατος, καὶ λόγιος, καὶ ἀνέγνωσε τὰ τῆς εἰκόνης ἐκεῖνης γράμματα, τὰ ὁποῖα ἔλεγον «Ὁ Ἅγιος Φανούριος». Ἦτον δὲ ἡ εἰκὼν εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ Ἅγιος στρατιωτικῶς φορεμένος, νέος πολὺ εἰς τὴν ἡλικίαν κρατῶν εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα Σταυρόν εἰς δὲ ἄνωθεν μέρος τοῦ Σταυροῦ ἔχει μίαν ἀναμμένην λαμπάδα ἔχει δὲ τριγύρω ἡ εἰκὼν αὐτὴ σημειωμένα δώδεκα μαρτύρια ἔχει τὸν Ἅγιον ἐξεταζόμενον ἔμπροσθεν τοῦ ἐξουσιαστοῦ τὸν ἔχει εὕρισκόμενον ἐν μέσῳ στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν δέρουν μετὰ πέτρας εἰς τὸ στόμα, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν, τὸν ἔχει κατὰ γῆς ἠλωμένον καὶ τὸν μαστίζουν οἱ στρατιῶται τὸν ἔχει καθή-

μενον γυμνὸν καὶ μετὰ σιδηρὰ ἐργαλεῖα καταξένουν τὰς σάρκας τοῦ τὸν ἔχει εὕρισκόμενον εἰς τὴν φυλακὴν, εἶναι πάλιν ἰστάμενος καὶ ἐξεταζόμενος ἔμπροσθεν τοῦ τυράννου εἰς ἄλλο μέρος, καίεται μετὰ λαμπάδας εἶναι εἰς μάγκανον μαγκανιζόμενος εὕρισκεται ἐν μέσῳ θηρίων εἶναι μετὰ ἓνα λίθον μεγάλον πλακωμένον στέκεται ἔμπροσθεν τῶν εἰδώλων βαστῶν εἰς τὰς χεῖράς του κάρβουνα ἀναμμένα καὶ ἓνας διάβολος εἰς τὸν ἀέρα ὡσάν νὰ θρηγῆ καὶ νὰ κλαίῃ φαίνεται ἀνάμεσα εἰς μίαν μεγάλην κάμινον ὀρθός, ὡσάν νὰ κάμνη προσευχῆν, ἔχων εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖράς του σηκωμένας.

Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν τὰ δώδεκα μαρτυρικὰ σημεῖα, ὁποῦ ἦσαν ἐξωγραφισμένα εἰς τὴν εἰκόνα, ἐκατάλαβεν ὁ Ἀρχιερεὺς, πῶς εἶναι Μάρτυς ὁ Ἅγιος. Παρευθὺς λοιπὸν ὁ καλὸς ἐκεῖνος, καὶ εὐλαβὴς Ἀρχιερεὺς, ἐστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Ἡγεμόνας τοῦ τόπου, νὰ ταῦς δώσουν τὸν Ναὸν αὐτὸν νὰ τὸν ἀνακαινίσουν, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησαν ὅθεν ἐπῆγε μοναχὸς του ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ πέῃρεν ὀρισμὸν νὰ τὸν κτίσουν, καὶ οὕτως ἀνεκαινίσθη, καθὼς φαίνεται ἕως τῆς σήμερον, ἔξω τῆς χώρας, πολλῶν θαυμάτων αὐτουργός ἀπὸ τὰ ὁποῖα διηγοῦμαι ἐν εἰς πίστωσιν τῶν πολλῶν, διὰ νὰ εὐφρανθῆτε ὅσοι ἀγαπάτε καὶ εὐλαβεῖσθε τὸν Ἅγιον. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἡ Νῆσος Κρήτη δὲν εἶχε Χριστιανὸν Ἀρχιερέα, ἀλλὰ Λατίνον, διότι ἐξουσιάζετο ἀπὸ τοὺς Βενετικούς, οἱ ὁποῖοι μετὰ πονηρίαν δὲν ἄφιναν νὰ γένῃ νέος Ἀρχιερεὺς, οὔτε Μητροπολίτης, οὔτε Ἐπίσκοπος, ὅταν ἀπέθνησκεν ὁ πρῶτος ἡ δὲ πονηρία ἦτον, νὰ ἠμπορέσουν μετὰ τὸν καιρὸν, νὰ γυρίσουν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὰ Παπικὰ δόγ-

ματα λοιπόν ἐπήγαινον ὅσοι Ῥωμαῖοι ἤθελον νὰ ἱερω-
θοῦν εἰς τὸ Τζιρίγο καὶ ἐχειροτονοῦντο. Καὶ λοιπόν ἕ-
να καιρὸν εὐγῆκαν ἀπὸ τὴν Κρήτην τρεῖς Διάκονοι καὶ
ἐπῆγαν εἰς τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Τζιρίγου, καὶ τοὺς ἐχει-
ροτόνησεν Ἱερεῖς ἐπιστρέφοντες δὲ πρὸς τὴν πατρίδα
των τὴν Κρήτην τοὺς ἐσκλάβωσαν οἱ Ἀγαρηνοὶ εἰς
τὸ πέλαγος, καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τὴν Ρόδον, καὶ τοὺς
ἐπώλησαν πάλιν εἰς Ἀγαρηνοὺς. Λοιπὸν οἱ δυστυχεῖς
ἐκεῖνοι νεοχειροτόνητοι Ἱερεῖς, ἐβρῆνον τὴν συμφορὰν
των, ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἐκεῖ ἤκουσαν τὰ μεγάλα
θαύματα τοῦ Φανουρίου, καὶ εὐθὺς ἔπεσαν εἰς δέησιν
μὲ θερμὰ δάκρυα, πρὸς τὸν Ἅγιον δεόμενοι νὰ τοὺς ἐ-
λευθερώσῃ ἀπὸ τὴν πικρὰν ἐκείνην αἰχμαλωσίαν, πλὴν
ἐπειδὴ καὶ ἦσαν χωρισμένοι ὁ καθεὶς εἰς τὸν ἀφαντὴν
ὅπου τὸν ὠρίζεν ἐπῆραν θέλημα καὶ οἱ τρεῖς νὰ ὑπά-
γουν νὰ προσκυνήσουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου καὶ
πηγαίνοντες ἐκεῖ, νεύσει θεῖα, ἀνταμώθησαν καὶ οἱ
τρεῖς καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῆς ἱεραῆς εἰκόνας τοῦ Ἁ-
γίου, βρέχοντες τὴν γῆν μὲ τὴν ροὴν τῶν δακρῶν
των νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγα-
ρηνῶν. Ἐπειτα ἀνεχώρησαν ὀλίγον παρηγορημένοι.
πηγαίνων καθεὶς εἰς τὸν ἀθένητον τυο μὲ ἐλπίδα, ὅτι
θέλουσιν εὖρῃ ἔλεος, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγεινεν ἐπειδὴ εὐ-
σπλαγχνισθεὶς ὁ Ἅγιος τὰ δάκρυά των ἐπήκουσε τὴν
δέησίν των. Καὶ τὴν νύκτα ἐκείνη φαίνεται εἰς τοὺς
Ἀγαρηνοὺς ὅπου τοὺς ὠρίζον, προστάζων αὐτοὺς νὰ
ἀφήσουν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ νὰ ὑπάγουν νὰ προσ-
κυνήσουν εἰς τὸν Ναὸν του, εἰ δὲ μή, κακῶς θέλει τοὺς
ἀπολέσει· οἱ δὲ Ἀγαρηνοὶ νομίσαντες μαγείαν τὸ πρᾶγ-
μα, τοὺς ἔβαλον εἰς ἀλυσίδας καὶ βαρύτερα βάσανα

ὁ δὲ Ἅγιος ἦλθε τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ τοὺς ἔβγαλεν
ἀπὸ τὰ δεσμά, καὶ τοὺς ἐθάρρυνε λέγων, ὅτι αὐριον
κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην θέλει τοὺς ἐλευθερώσει. Ἐπει-
τα φαίνεται εἰς τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ ἐλέγχων αὐτοὺς
αὐστηρῶς, εἶπεν, ὅτι ἀνίσως καὶ αὐριον δὲν τοὺς ἐλευ-
θερώσουν, θέλετε ἰδεῖ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως
ἔφυγεν ὁ Ἅγιος. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος, ὅσοι ἦσαν
εἰς ἐκεῖνα τὰ τρία ὀσπήτια, ὅλοι τυφλοὶ καὶ παράλυ-
τοι μὲ δριμυτάτους πόνους ἐξημερώθησαν βασιανίζόμε-
νοι μικροὶ ὁμοῦ καὶ μεγάλοι καὶ λοιπὸν ἀπὸ τὰ στρώ-
ματα ὅπου ἐκοίτοντο, διὰ μέσου τῶν συγγενῶν ταῦ
ἐσυμβουλευθήσαν τί νὰ κάμουν καὶ οὕτως ἀπεφάσισαν
νὰ στείλουν νὰ φέρουν τοὺς σκλάβους, καὶ ὅταν ἦλθον
οἱ ταλαίπωροι τρεῖς Ἱερεῖς τοὺς ἠρώτησαν, ἀνίσωά
καὶ θύναται νὰ τοὺς ἰσπεύσουν; ἀπεκρίθησαν δὲ ἐ-
κεῖνοι, ὅτι ἡμεῖς μὴν θέλομεν παρακαλέσει τὸν Θεόν,
ἐκεῖνος δὲ ἂς κάμῃ τὸ θέλημά του. Ἄλλὰ ὁ Ἅγιος
πάλιν τὴν τρίτην νύκτα ἐφάνη εἰς τοὺς Ἀγαρηνοὺς
καὶ τοὺς εἶπεν ἀνίσως δὲν στείλετε εἰς τὸν οἶκόν μου
διὰ γράμματος τὴν ἐλευθερίαν των, οὔτε ὑγείαν ἔχε-
τε, οὔτε τὸ ποθούμενον φῶς. Τότε συμβουλευθέντες
πάλιν μὲ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τῶν ἔστειλε κα-
θεὶς τὸ ἐλευθερωτικὸν γράμμα τοῦ ἐδικοῦ του σκλά-
βου, καὶ τὰ ἄφησαν καὶ τὰ τρία ἔμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα
τοῦ Ἁγίου. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος, ὥστε νὰ γυρίσουν
οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸν Ναὸν, εὐρέθησαν ὑγεῖς οἱ
πρώην παράλυτοι καὶ τυφλοὶ οἱ ὁποῖοι θαυμάσαντες
ἠλευθέρωσαν τοὺς Ἱερεῖς ἐκεῖνους, καὶ δίδοντες εἰς
αὐτοὺς τὰ ἔξοδα τοῦ ταξιδίου των, φιλοφρόνως τοὺς
ἐπροβόδωσαν καὶ τοὺς ἔστειλαν εἰς τὴν πατρίδα των

οί δὲ Ἱερεῖς ἐκεῖνοι ἐξωγράφησαν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Φανουρίου, καὶ τὴν ἐπῆραν εἰς τὴν χώραν των καὶ κάθε χρόνον ἐώρταζον εὐλαβῶς τὸν Ἅγιον οὓ ταῖς ἀγίαις πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ᾠδὴ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων.

Λίθω βαρούμενος τὸ σῶμα, ὁ Φανούριος πρὸς σὲ Σωτήρ ἐβόα· ἐν τῇ πέτρᾳ τῶν σῶν, Χριστέ μου, θελημάτων, στερεωθείς τὸ σῶμά μου, ταῖς βασάνοις ἀναλίσκω.

Νῦν σπεταιοῦται τοῦ Κυρίου, εὐαγγέλιον ὃ ἔφη Ἀποστόλοις, ὃ κρυπτόμενος γὰρ, Ναὸς τοῦ Φανουρίου ὃ ἐν τῇ Ρόδῳ πρὸ πολλοῦ, εἰς ἡμᾶς νῦν φανεροῦται.

Ἔσται ἐν μέσῳ τῶν θηρίων, ὦ Φανούριε, παραδοθεὶς εἰς βρώσιν, ἀλλ' ἐωλέθη σφοδρῶς, τυράννου ἢ καρδία, ὅτε σὲ εἶδε Δανιὴλ, νέον ὄντα ἐν σταδίῳ.

Θεοτοκίον.

Ἄσπερος κατὰ σκίον ἐφάνης ἀχειρόμητος, ἐξ οὗ ἐπλήθη λίθον, τὴν λιθώδη δὲ ὃ, κατὰ νύξον ψυχὴ μου, πεπωρωμένην Δέσποινα, ταῖς πικραῖς φιληδονίαις.

ᾠδὴ η'. Τὸν ἐν ὄρει Ἁγίῳ.

Τὸν ὄρειον νυμφίον ἠγάπησας, σοῦ τὸ νέον καὶ ἐνανθοῦν σαρκίον, ὑπὲρ αὐτοῦ ταῖς μάστιξι παρέδωκας, ἐκβοῶν σὺν πόθῳ, πότε σε κερδήσω, συνῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θαρσαλέως καὶ μάλα ρωμαλέως τῷ τυράνῳ ἐβόησεν μετὰ θάρρους, οὐ δειλιῶ, ὦ τύραννε, τὰς μάστιγας

ἔχω γὰρ Σωτήρα, ὃς με ἐξελεύεται ταχέως τῶν χειρῶν σου.

Θεοτοκίον.

Ἰσταμένων βεβαίως ὑπάρχεις, καὶ πεσόντων ἀνάρθως, Παρθένε δι' ἃ καταπτωθέντα με ἀνάστησον ἵνα σε δοξάζω τὴν εὐλογημένην καὶ κεχαριτωμένην.

ᾠδὴ θ'. Κυρίως Θεοτοκίον.

Εἰς γῆν τὰ τῶν εἰδώλων, ἕοανα συντρίβεις, εἰς οὐρανὸν ἀνυψώσας τὰς χεῖράς σου καὶ τῶν δαιμόνων ἐπίστω, θρήνων ἐπλήρωσας.

Ὡς ρύστης τῶν ἐν θλίψει, σὲ λιτανευόντων, ρῦσαι με πάσης κακίας. Φανούριε, τὸν πεποιθότα παμμακάριαι τῇ σκέπῃ σου.

Ὁ τύραννος ἠσχύνθη, ὅτε σε ἑώρα, ἐν τοῖς κινδύνοις αἰεὶ ἀχμαιοτέρων, ἐκμυκτηρίζοντα τούτου τὴν ἀθεότητα.

Θεοτοκίον.

Τωτὸς οὖσα δοχεῖον, ζώτισον, Παρθένε, τὴν σκοτισθεῖσαν ψυχὴν μου τοῖς πάθεσιν ὅπως ἐν γίσκει καὶ πόθῳ αἰεὶ δοξάζω σε.

Ἐξαποσιτελάριον.

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Νῦν Ρόδος μεγαλύνεται, τῇ εὑρέσει τοῦ θείου Ναοῦ σου, παμμακάριστε, ὦ Φανούριε Μάρτυς, καὶ χαίρει ἐγκαυχωμένη τῶν θαυμάτων τῷ πλήρει. Ἰερεῖς γὰρ

διέσωσας, τρεῖς δουλείας ἀθεοῦ ὄναρ φανείς τοῖς κυριόις, τούτων καὶ ἐπιπλήξας τυφλότητι, χολότητι, τὸ σκλι ἐκμαλάξας.

Θεοτοκίον.

Δέσποινα πάντων Ἄνασσα, πρόφθασον ἐν κινδύνοις πρόφθασον ἐν ταῖς ἠλίψεσι, πάρεσο ἐν ἀνάγκαις τῆς τελευταίας ἡμέρας, μὴ σατὰν ἡμᾶς λάβῃ, μὴ ἀδης, μὴ ἀπώλεια, βήματι τοῦ Υἱοῦ σου τῷ φοβερῷ, ἀνευθύνους ἅπαντας παραστήναι, ὦ Θεομήτερ Δέσποινα, ὅσα θέλεις ἀνύεις.

Εἰς τοὺς Αἴνους. Συχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος πλ. δ'.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῆ, ἀγαλλίαμα σήμερον, ὅτε γῆθεν ἤνθησε, λύτρον μέγα σωτήριον, Ναὸς ὁ Θεῖος, καὶ πανυπέριμος τοῦ Φανούριου, ἕροτοὶ προσδράμετε, ἅπαντες σήμερον, ἐν ἀσμάτων ἀνθεσιν, ὅπως δεινῶν, λύσιν ἀπολαύητε, αὐτοῦ δεόμενοι. (Δίς)

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, παιδίον ὦν κομιδῆ, ὁ γενναῖος Φανούριος, χωρὶς ὄπλων ἵσταται, ἐν σταδίῳ φαιδρότατος, μετὰ ἐνόπλων ἀγωνιζόμενος, μετὰ αὐλῶν, χοῖ μαχόμενος, ὦ τῆς ἀνδρείας σου καὶ στερρᾶς ἀθλήσεως, φίλε Θεοῦ πῶς ἐχθροὺς κατέβαλες τοὺς πολεμοῦντάς σε;

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, ὁ μαρμαγίτης Θεοῦ, ὁ ἀγρῷ πρὶν κρυπτόμενος νῦν ἐν Ρόδῳ ἠγασται, θησαυρὸς ὡς πολῦτιμος, πλουτίζων, τέρπων, φωτίζων

ἅπαντας, τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐκ πίστεως ὅστις
Φανούριος, ἔστιν ὁ παμμέγιστος Μάρτυς Χριστοῦ ὃν
ἐγκωμιάζοντες νῦν μεγαλύνομεν.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Ἐπέλαμψε σήμερον, εὐφρόσυνος ἑορτή, καὶ νέα πα-
νήγορις Φανουρίου τοῦ πολυάθλου, καὶ γενναίοφρονος·
οὗτος γὰρ ἐν ἀδήλοις ἀθλήσας καιροῖς ἀδῆλος ἦν, ναός
τε καὶ τοῦνομα αὐτοῦ πᾶσιν ὑπέσχεεν ἀνώριστος, τυ-
ράννων δὲ ἀθέων κατακρατησάντων Ρόδου τῆς περι-
φήμου, καὶ τὰς κατηρατισμένας ἐλεπόλεις ἀναχω-
νύντων. Νῆας αὐτοῦ καὶ εἰκόν, ἐφάνη ὑπέρλαμπος,
ὡς βασιλικῆ ἀδεία ἀνακακισθεῖς, πηγῇ ἀνεδείχθη θαυ-
μάτων, παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ θαυμαστοῦ ὄντος,
ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μακαρίζομέν σε Θεοτόκε Παρθένε. Δόξολογία με-
γάλη καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ κανόνα
τοῦ Ἁγίου, Ὡδή γ' καὶ στ'

Ὁ Ἀπόστολος. Προκείμενον Ἦχος δ'. Τοῖς Ἁγί-
οις ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ. Προωρώμην τὸν Κύριον. Πρὸς Ἐ-
φεσίους Ἐπιστολῆς. Ἀδελφοί, ἐνδυναμούσθε ἐν Κυ-
ρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Τὸ Εὐαγγέ-
λιον. Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐ-
αυτοῦ μαθηταῖς ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε
ἀλλήλους. Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνο αἰώνιον.

Ο ΑΓΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ

